

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपाल

नेपालको शिक्षा प्रणाली(1)

जापानमा बसोवास गर्ने नेपाली (अल्पकालीन बासिन्दा आदि बाहेक) मध्ये 1 पटकको निवेदनमा 5 वर्षको बसोवास मान्यता दिइने "प्रबिधि/मानविकी/अन्तरराष्ट्रिय सेवा", "डिपेन्डेन्ट" र बासोवास अवधि बिबिध भएको "दक्ष" आदि मिलाउने हो भने, कुल संख्याको 87 प्रतिशत ओगटेको छ (आन्तरिकमामिला तथा संचार मन्त्रालय, तथ्यांक ब्युरो, जुन 2022) | अभिभावकको बसोवास अवधि सिमित रहेकोले अल्पकालिन दृष्टिकोण अनुसार बालबालिकालाई निर्देशन दिने अपेक्षा गरिन्छ |

बिद्यालय प्रणाली र प्राप्त गर्न सकिने योग्यता/डिग्री

- सन् 2016 को शिक्षा ऐनको संशोधन अनुसार, 1~8 कक्षासम्मको आधारभूत शिक्षा 8 वर्ष निशुल्क अनिवार्य शिक्षाको अवधिको रूपमा तोकिएको छ | माद्यामिक शिक्षा 9 कक्षादेखि 12 कक्षासम्म हुन्छ |

प्रि-स्कूल शैक्षिक संस्था	केजी	(3~4 वर्ष)
आधारभूत शिक्षा बिद्यालय (1-8 कक्षा) प्रारम्भिक आधारभूत शिक्षा विद्यालय (1-5 कक्षा) माथिल्लो आधारभूत शिक्षा विद्यालय (6-8 कक्षा)	1 कक्षा	(5~6 वर्ष)
	2 कक्षा	(6~7 वर्ष)
	3 कक्षा	(7~8 वर्ष)
	4 कक्षा	(8~9 वर्ष)
	5 कक्षा	(9~10 वर्ष)
	6 कक्षा	(10~11 वर्ष)
	7 कक्षा	(11~12 वर्ष)
	8 कक्षा	(12~13 वर्ष)
माद्यामिक शिक्षा बिद्यालय (बिद्यालय अनुसार लक्षित कक्षाफरक हुन्छ)	9 कक्षा	(13~14 वर्ष)
प्राविधिक र व्यावसायिक शैक्षिक संस्था (शैक्षिक पाठ्यक्रम अनुसार बिद्यालय तथा अध्ययन अवधि फरक पर्छ)	10 कक्षा	(14~15 वर्ष)
	11 कक्षा	(15~16 वर्ष)
	12 कक्षा	(16~17 वर्ष)
बिश्वबिद्यालय (11 वटा), स्वास्थ्य शैक्षिक संस्था (4 वटा) विभिन्न विश्वबिद्यालयको सम्बन्धन प्राप्त कलेज (1,400)		

धनीबर्गका बच्चाहरु प्राइभेट बिद्यालय (इन्डियन तथा अमेरिका युरोपका पाठ्यपुस्तक प्रयोग गरी, अध्यापनको भाषा अङ्ग्रेजी), गरिब बर्गका बच्चाहरु कमजोर संरचना भएका सार्वजनिक बिद्यालय (नेपाल सरकारको पाठ्यपुस्तक प्रयोग गरी, अध्यापनको भाषा नेपाली भाषा) मा पठाउने आदि धनी गरिबको फरकले बालबालिकाको शिक्षाको गुणस्तरमा पनि असर पर्ने बुझिन्छ |

★ आधारभूत शिक्षा प्रमाणपत्र

★ प्राविधिक शिक्षा पाठ्यक्रम प्रमाणपत्र (2 वर्ष)

★ माध्यमिक शिक्षा प्रमाणपत्र * 1

★ डिप्लोमा (5 वर्षको व्यावसायिक शिक्षा)

★ स्नातक ★ स्नातकोत्तर ★ विद्यावारिधि

*1: यो विद्यार्थीलाई विश्वबिद्यालयमा भर्ना कुरामा बहस हुँदैन भनेर स्पष्ट लेखिएको हुन्छ |

- क्षेत्रफल: 14.7 बर्ग किलोमिटर (होक्काइदोको करिब 1.8 गुणा)
- जनसंख्या: 3 करोड 5 लाख 40 हजार जना (विश्व बैंक, 2022 साल)
- जाति: इन्डियन/आर्य जाति र तिबेटियन/म्यान्मार जाति
- भाषा: नेपाली भाषा (आधिकारिक भाषा), अन्य
- धर्म: हिन्दु धर्म (81.3%), बुद्ध धर्म (9%), इस्लाम धर्म (4.4%) अन्य
- औसत आयु: पुरुष 67.23 वर्ष, महिला 72.75 वर्ष (विश्व स्वास्थ्य संगठन, 2019 साल)
- वयस्क साक्षरता: 71% (विश्व बैंक, 2021 साल)

विद्यालय भर्ना प्रक्रिया/ क्षेत्रगत बिद्यालय तोकिएको छ छैन

- नेपाल सरकारले सम्पूर्ण जनताहरुलाई आधारभूत शिक्षा दिने कर्तव्य सहित त्यसको लागि आवश्यक व्यवस्था गर्नु पर्ने हुन्छ | त्यसको साथै, अभिभावकले पनि बालबालिकालाई बिद्यालय भर्ना गराउने कर्तव्य लिएको हुन्छ (नेपाल सरकार, 2018 साल) |
- घरबाट 2 किलोमिटर भित्रको स्कुलमा पढाउनु पर्ने कुरा तोकिएको भएपनि त्यस बाहेकको बिद्यालयमा पढाउन नपाउने भन्ने कुरा नभई, अभिभावकले पढाउन चाहेको बिद्यालय रोज्न सक्छ (नेपाल सरकार, 2018 साल) |

शैक्षिक सत्र अप्रिल मध्यबाट अर्को वर्षको मार्च मध्य सम्म भई, जापान भन्दा 1 छिटो 5 वर्ष पुरा भएको बच्चा 1 कक्षामा भर्ना हुन्छ |

बिद्यालय शिक्षा शुल्क

- 8 वर्षसम्मको आधारभूत शिक्षाको शुल्क निशुल्क हो |
- पोशाक तथा शैक्षिक सामग्रीको खरिद शुल्क, पिकनिक आदि बाह्य कृयाकलाप खर्च, परिक्षा शुल्क, चन्दा आदि अभिभावकले बेहोर्नु पर्ने हुनाले, बार्षिक करिब १० हजार येन लाग्न सक्छ | तर, गरिब परिवारको लागि सरकारद्वारा शैक्षिक सामग्री निशुल्क उपलब्ध गराउन पनि सक्छ |
- नेपाल सरकारले मानव विकास सूचकांक न्यून भएको क्षेत्र तथा गरिब परिवारका बालबालिका, असक्त बालबालिका भएका परिवारलाई छात्रवृत्ति तथा बिहानको खाना (खर्च) दिन पनि सक्छ |

बिद्यालय भर्नाका शर्तहरु

- माद्यामिक बिद्यालय : आधारभूत शिक्षा परिक्षा (8 कक्षाको अन्तमा लिइने) उतिर्ण
- प्राविधिक तथा व्यवसायिक शैक्षिक संस्था (9-10 कक्षा (2 वर्षे कोर्ष) / 9-12 कक्षा (4 वर्षे कोर्ष)): आधारभूत शिक्षा परिक्षा उतिर्ण + प्रवेश परिक्षा उतिर्ण
- प्राविधिक तथा व्यवसायिक शैक्षिक संस्था (11-13 कक्षा) : प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा 2 वर्षे कोर्ष समाप्त (10 कक्षा उतिर्ण सरह) वा माद्यामिक शिक्षा बिद्यालय 10 कक्षाको अन्तिम परिक्षामा उतिर्ण + प्रवेश परिक्षा उतिर्ण
- बिश्वबिद्यालय : माद्यामिक शिक्षा समाप्त योग्यता (राष्ट्रिय संयुक्त परिक्षामा उतिर्ण भएपछि पाइने) वा डिप्लोमा (5 वर्षको प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा समाप्त पछि पाइने)

8 कक्षाको अन्तिममा जिल्ला स्तरमा लिइने आधारभूत शिक्षा परिक्षामा उतिर्ण भएमा माद्यामिक शिक्षा बिद्यालयमा 9 कक्षामा प्रवेश गर्न सकिन्छ | प्राविधिक तथा व्यवसायिक शैक्षिक संस्थामा प्रवेश गर्नको लागि थप सम्बन्धित विद्यालयको प्रवेश परिक्षा उतिर्ण गर्नु पर्ने हुन्छ |

नेपालको शिक्षा प्रणाली (2)

अपाङ्गता भएका बालबालिकाको लागि विद्यालय भर्ना

※ “बिशेष सहयोग शिक्षा” तथा “बिशेष कक्षा” को परिभाषा देश अनुसार फरक फरक छ।

अपाङ्गता भएका बालबालिकाको शिक्षा प्राप्त गर्ने अधिकार संबिधान तथा अपाङ्गता अधिकार ऐन (2017) मा स्पष्ट उल्लेख गरिएको छ। नेपाल सरकारका अनुसार विद्यालय क्षेत्र विकास योजना (2016-2023) मा आधारित रही अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरुको भर्ना प्रतिशत बृद्धि गरी दिर्घकालिन रुपमा समाबेसी शिक्षा योजना तय गर्नको लागि विभिन्न उपायहरु लागु गरिएको छ। साथै, विद्यालय शिक्षा क्षेत्र योजना (2022-2030) को सम्बन्धमा हालको अवस्थामा लगभग लागु नगरिएको समाबेसी शिक्षा लागु विद्यालय बृद्धि गर्ने उदेश्यले समाबेसी शिक्षाको प्रवर्धनको लागि विभिन्न उपाय तथा योजना बनाईएको छ।

● अपाङ्गता भएका बालबालिकाको लागि विद्यालय भर्ना सहयोगको प्रकृया

- 1) चिकित्सकको जाँचबाट बालबालिकामा अपाङ्गता भएको उल्लेख गरिएको प्रमाणपत्र जारी गर्ने।
- 2) स्थानीय निकायले सम्बन्धित बालबालिकाको लागि विद्यालय भर्ना सहयोग महिला तथा समाज कल्याण मन्त्रालय (MoWCSW) मा माग गर्ने (चिकित्सकको प्रमाणपत्र पेश)
- 3) MoWCSW ले प्रमाणीकरण गरेमा विद्यालय मार्फत सम्बन्धित बालबालिकाको अभिभावकलाई छात्रवृत्ति, पोशाक, शैक्षिक सामग्री, विद्यालयको खाना (खर्च) आदि भुक्तानी गर्न सक्छ।

● अपाङ्गता भएका बालबालिकाको शैक्षिक स्थल नियमित विद्यालय

उपयुक्त बातावरणको अभाव तथा शिक्षकको क्षमता/बुझाइमा कमि आदिको कारणले हालको अवस्थामा अपाङ्गता भएका बालबालिकाले नियमित कक्षामा पढ्ने मौका सिमित रहेको छ। अर्कोतर्फ, हल्का तथा मध्यम शारीरिक अपाङ्गता भएका बालबालिका लिने विद्यालय पनि छन्।

एकिकृत विद्यालय/स्रोत कक्षा (Integrated Schools / Resource Classes)

नियमित विद्यालयमा स्थापित नियमित कक्षा भन्दा फरक कक्षा हो र अपाङ्गता अनुसारको शिक्षा उपलब्ध गरिन्छ। यहाँ 2~3 वर्ष पढेपछि नियमित कक्षामा सर्ने अपेक्षा गरिएको हुन्छ।

बिशेष विद्यालय (Special Schools)

अपाङ्गता अनुसारको शिक्षा उपलब्ध गराउने नियमित विद्यालय भन्दा फरक विद्यालय हो।

अनौपचारिक विद्यालय (Non-formal Schools)

अनौपचारिक विद्यालयमा जान समस्या भएका बालबालिकाको लागि बैकल्पिक (सट्टामा) शिक्षा उपलब्ध गर्ने विद्यालय। स्थानीय, एनजीओ, सामुदायिक शिक्षा केन्द्र, शैक्षिक संस्थाद्वारा संचालन गरिएको हुन्छ।

☀️ पढाउँदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

- तुलनात्मक रुपमा नयाँ अवधारणा भएको अटिजम तथा ADHD आदि सहितको “विकास अपाङ्गता” को बारेमा अभिभावकले पर्याप्त बुझेको हुँदैन वा अपाङ्गता भएको भन्ने थाहा नहुन पनि सक्छ।
- जापान आउनु अघिको शैक्षिक अवस्था, पारिवारिक बातावरण तथा वृद्धि इतिहास, मातृभाषाको बिकासको अवस्था आदिले बालबालिकाको बिकासमा असर परेको हुन्छ भन्ने कुरालाई पनि ध्यान दिनु पर्ने हुन्छ।

नेपालको शिक्षा बिवरण (1)

- सन् 2019 मा राष्ट्रिय पाठ्यक्रम ढाँचा लागु गरियो। प्राथमिक विद्यालय 1 कक्षाको नयाँ पाठ्यक्रम सन् 2020 मा परिष्करण गरी सन् 2021 मा लागु गरियो। 2 कक्षा माथी पनि क्रमिक रुपमा लागु गर्ने योजना छ।
- सार्वजनिक विद्यालयको शैक्षिक भाषा नेपाली भाषा छ। नेपाल बहुजाती/बहुभाषिक राष्ट्र भई 123 वटा भाषा छ भनिन्छ तर, नेपाली भाषा मातृभाषा नभएका बालबालिकाहरुले पनि प्राथमिक विद्यालयमा भर्ना हुने बेलासम्ममा नेपाली भाषा सिक्नु पर्ने हुन्छ।
- प्राइभेट विद्यालयको शैक्षिक भाषा मुख्य रुपमा अंग्रेजी हुन्छ।
- नेपालमा रोमन क्यालेन्डर बाहेक पनि बिक्रम संवतको क्यालेन्डर सार्वजनिक रुपमा पनि साधारण रुपमा पनि प्रयोग गरिन्छ। बिक्रम संवत 2079 साल इस्वी संवत 2022 साल 4 महिना 14 तारिख ~ 2023 साल 4 महिना 13 तारिखमा पर्छ।

बिषय (आधारभूत शिक्षा 1 कक्षा ~ 8 कक्षा)

- आधारभूत शिक्षा विद्यालय 1~3 कक्षामा भाषा (नेपाली, अंग्रेजी), गणित, बिज्ञान, स्वास्थ्य शारीरिक, सामाजिक, रचनात्मक कला (creative arts), मातृभाषा, स्थानीय सामग्री आदि सिकाइन्छ।
- 4~8 कक्षामा भाषा (नेपाली, अंग्रेजी), गणित, बिज्ञान प्रबिधि, सामाजिक शिक्षा र मानव मूल्य शिक्षा, स्वास्थ्य शारीरिक, रचनात्मक कला, मातृभाषा, स्थानीय सामग्री आदि सिकाइन्छ।

आधारभूत शिक्षा 1~3 कक्षाको प्रमुख बिषयको अध्ययन समय (नयाँ पाठ्यक्रम)

बिषय	बार्षिक अध्ययन घण्टा
नेपाली भाषा	160
अंग्रेजी भाषा	128
गणित	128
बिज्ञान, स्वास्थ्य शारीरिक	128
सामाजिक, रचनात्मक कला	128
मातृभाषा, स्थानीय सामग्री	160

मूल्याङ्कन / स्तरोन्नति प्रणाली

- प्राथमिक विद्यालयबाट दोहोर्याउने प्रणाली छ। 1 कक्षामा दोहोर्याउने प्रतिशत सबैभन्दा बढि छ।
- निरन्तर अध्ययन मूल्याङ्कन प्रणाली (Continuous Assessment System: CAS) लागु गरी, रचनात्मक मूल्याङ्कन गरिन्छ। शिक्षकलाई हरेक विद्यार्थीको पोर्टफोलियो तयार गरी, कक्षा गतिबिधि (सकृय रुपमा बोल्ने आदि), हाजिरको अवस्था, परीक्षाको परिणाम आदि हरेक महिना रेकर्ड राख्न लगाइन्छ।
- 1 कक्षादेखि 3 कक्षासम्म 100% CAS मूल्याङ्कन गरिन्छ। 4 कक्षादेखि 5 कक्षासम्म CAS (50%) र आवधिक परिक्षा (50%) को परिणामबाट मूल्याङ्कन गरिन्छ।

- प्राथमिक विद्यालय (※1)को दोहोर्याउने प्रतिशत 3% (विश्व बैंक, 2018 साल)
- प्राथमिक विद्यालय अन्तिम बर्षको बाँकी प्रतिशत (※2) 74% (विश्व बैंक, 2016 साल) (※1) अघिल्लो आधारभूत शिक्षाको 1 कक्षा~5 कक्षा (※2) प्राथमिक विद्यालयको सुरुको कक्षामा भर्ना भएका बालबालिका मध्ये अन्तिम कक्षासम्म पुग्ने बालबालिकाको हिस्सा।

पुरा गर्ने प्रतिशत (※): प्राथमिक शिक्षा 82%, निम्न माध्यमिक शिक्षा 73%, उच्च माध्यमिक शिक्षा 27% (2019 साल)
(※) हरेक शैक्षिक स्तरको अन्तिम कक्षा लागु उमेर भन्दा 3~5 वर्ष उमेर बढि बालबालिका मध्ये अन्तिम कक्षा पूरा गरेको बालबालिकाको संख्याको हिस्सा (तथ्यांक, UNICEF, 2022 साल)

नेपालको शिक्षा विवरण(2): गणित पाठ्यक्रम

प्राथमिक गणित शिक्षाको अध्ययन विवरण प्रणाली सूची (जापानको अध्ययन क्षेत्रको आधारमा व्यवस्थित)

क्षेत्र/शैक्षिक बर्ष	1 बर्ष	2 बर्ष	3 बर्ष	4 बर्ष	5 बर्ष
अंक र गणना	<ul style="list-style-type: none"> 100 सम्मको अंक जोर र बिजोर अंक 10 सम्मको क्रमसंख्या 	<ul style="list-style-type: none"> 1000 सम्मको अंक 	<ul style="list-style-type: none"> 10 हजार सम्मको अंक 	<ul style="list-style-type: none"> 1 करोड सम्मको अंक गोलाकार बन्द 	<ul style="list-style-type: none"> 1 अर्ब सम्मको अंक अभाज्य अंक र मिश्रित अंक
	<ul style="list-style-type: none"> 1, 2 अंकको जोड/घटाउ 	<ul style="list-style-type: none"> 3 अंकको जोड/घटाउ क्युक्यु (1~10 को स्टेप) क्युक्यु प्रयोग गरेको भागको गणना 	<ul style="list-style-type: none"> 4 अंकको जोड/घटाउ गुणन (3 अंक) × (2 अंक) भाग (3 अंक) ÷ (10 तलको अंक) 	<ul style="list-style-type: none"> 5 अंकको जोड/घटाउ जोड, घटाउ मिश्रित सूत्रको गणना गुणन (3 अंक) × (3 अंक) भाग (3 अंक) × (3 अंक) 	<ul style="list-style-type: none"> चार भाग संयोजन गरेको सूत्रको गणना
		<ul style="list-style-type: none"> सजीलो अंशको अर्थ (1/2, 1/4) 	<ul style="list-style-type: none"> अंशको पढने र लेख्ने (1/2, 1/4, 3/4, 1/3, 2/3) नक्शा प्रयोग गरेर अंशको तुलना 	<ul style="list-style-type: none"> समान भाजकको अंशको तुलना सहि अंश, अस्थायी अंश, मिश्रित अंश दशमलबको अर्थ (दशमलब 2 स्थान सम्म) दशमलब र अंशको सम्बन्ध 	<ul style="list-style-type: none"> समान भाजकको अंशको जोड/घटाउ दशमलब र अंशको रुपान्तरण दशमलबको जोड/घटाउ
				<ul style="list-style-type: none"> सहितको चार अंकगणितीय सूत्रहरू 	<ul style="list-style-type: none"> सूत्रहरूको गणना समीकरण र तिनका समाधानहरू
आकार	<ul style="list-style-type: none"> स्थान सम्बन्ध व्यक्त गर्ने शब्दहरू (भिन्न, बाहिर, अगाडि, पछाडी, माथी, तल, दायाँ, बायाँ, टाढा, नजिक) सीधा रेखा र वक्र रेखा आधारभूत आकार (त्रिकोण, चतुर्भुज, गोलाकार) 	<ul style="list-style-type: none"> त्रिकोण र चतुर्भुज त्रिकोण, चतुर्भुज, गोलाकार 	<ul style="list-style-type: none"> नक्शा आकारको तत्व (सिमाना र कोण) समकोण त्रिकोण र चतुर्भुजको रेखाचित्र आयताकार र बर्गाकार 	<ul style="list-style-type: none"> कोणको आकार र कोणको मापन (0~180°) कोणको रेखाचित्र त्रिकोण र चतुर्भुजको तत्व (उच्च बिन्दु, सिमाना, कोण) आयताकार र घनाकारको तत्व (उच्च बिन्दु, सिमाना, सतह) 	<ul style="list-style-type: none"> त्रिकोण र चतुर्भुजको भित्री कोण न्यून कोण, समकोण, अधिक कोण ठांडो र तेस्रो विभिन्न श्रेणी आकारका तत्वहरू (उच्च बिन्दु, सिमाना, सतह)
नाप/ परिवर्तन र सम्बन्ध	<ul style="list-style-type: none"> लम्बाइको तुलना 	<ul style="list-style-type: none"> लम्बाइको एकाई (cm, mm) रुलर प्रयोग गरेर लम्बाइ नापि तौलको एकाई (kg, g) नापको तुलना 	<ul style="list-style-type: none"> लम्बाइको एकाई (m) र त्यसको रुपान्तरण नापको एकाई (L, mL) आयताकारको क्षेत्रफल 	<ul style="list-style-type: none"> लम्बाइको एकाई (km) र त्यसको रुपान्तरण लम्बाइ, तौल, नापको जोड/घटाउ आयताकार र बर्गाकारको परिधिको लम्बाइ बर्गाकारको क्षेत्रफल 	<ul style="list-style-type: none"> लम्बाइ, तौल, नापको गुणन/भाग आयताकार र आयताकारको क्षेत्रफलको आधिकारिकता घनाकारको क्षेत्रफलको आधिकारिकता
	<ul style="list-style-type: none"> वरिपरिको गतिबिधि र समय क्यालेन्डर (दिन, हप्ता) 	<ul style="list-style-type: none"> घडीको पढने तरिका (बजे मिनट) क्यालेन्डर (दिन, हप्ता, महिना, बर्ष) 	<ul style="list-style-type: none"> घडीको पढने तरिका (घण्टा, मिनट, सेकेण्ड) बितेको समय 	<ul style="list-style-type: none"> समयको जोड/घटाउ 	<ul style="list-style-type: none"> 12 घण्टे प्रणाली र 24 घण्टे प्रणाली समयको गुणन/भाग
				<ul style="list-style-type: none"> प्रतिशत (%) 	<ul style="list-style-type: none"> प्रतिशत (%) को गणना
तथ्यांकको उपयोग	<ul style="list-style-type: none"> सचित्र ग्राफ 	<ul style="list-style-type: none"> तालिका 	<ul style="list-style-type: none"> तालिका र चित्र ग्राफको लागु गर्ने समस्या 		

अंक र गणना क्षेत्र सिकाउने बेलामा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

● हरेक कक्षामा सिक्ने अंक

नेपालको हरेक कक्षामा सिक्ने अंक जापान भन्दा कम छ। उदाहरणको लागि, जापानको ३ कक्षाले १० करोडसम्म सिक्छ भने, नेपालको ३ कक्षाले १० हजारसम्म मात्र सिक्छ। त्यसैले अंक सिक्नु अघि थप कक्षा लिनु पर्छ। उदाहरणको लागि ३ कक्षासम्म नेपालमा पढेर ४ कक्षाबाट जापानमा पढ्ने बालबालिकालाई पढ्नु अघि १० हजार ~ १० करोड सम्मको अंक सिकाउनु आवश्यक हुन्छ।

● अंशको सिकाइ विवरण/सिकाई समय

नेपालको प्राथमिक बिद्यालयमा भिन्नको गणनाको लागि त्यति धेरै समय छुट्टयाइएको छैन। ५ कक्षामा समान भाजकको भिन्नको जोड/घटाउ मात्र गर्ने र फरक भाजकको भिन्नको जोड/घटाउ तथा गुणन/भाग सिकाइदैन। ३ कक्षासम्म नेपालमा सिकेर ४ कक्षाबाट जापानमा पढ्ने बालबालिकालाई समान भाजकको भिन्नको जोड/घटाउ सिकाउनु पर्ने हुन्छ।

● दशमलब सिक्ने समय

जापानमा ३ कक्षाबाट दशमलब सिकाइन्छ तर, नेपालमा ४ कक्षाबाट सिकाइन्छ। ४ कक्षाबाट जापानमा पढ्ने बालबालिकालाई दशमलबको अर्थ तथा पढ्ने तरिका, सजीलो जोड/घटाउ आदि सिकाउनु पर्ने हुन्छ।

नेपालको विद्यालय संस्कृति

विद्यालयको वार्षिक कार्यक्रम

अप्रिल मे जुन जुलाई अगस्त सेप्टेम्बर अक्टोबर नोभेम्बर डिसेम्बर जनवरी फ्रेब्रुअरी मार्च

नयाँ सेमेस्टर (※1) गर्मी बिदा (※2) दशैं/तिहार बिदा (※2)

※1 सेमेस्टर प्रणाली लागु गरिएको छैन | विद्यालय वर्ष मध्य अप्रिलमा सुरु हुन्छ |

※2 वर्षमा करिब 60 दिन बिदा भई, बिदाको समय विद्यालयले तोक्ने छ |

उदाहरण: दशैं बिदा (हिन्दु धर्मको पर्व: मध्य सेप्टेम्बर~अक्टोबर), तिहार बिदा (बाली भित्र्याउने पर्व: अक्टोबर~नोभेम्बरतिर), गर्मी बिदा (जुलाईतिर)

1 दिनको प्रवाह

- पढाई हुने दिन आइतवार देखि शुक्रवार (आधादिन) भई, शनिवार/सार्वजनिक बिदामा छुट्टि हुन्छ |
- 1 दिनको कक्षा समय विद्यालय अनुसार फरक पर्छ तर, 6~8 एकाई समय (1 एकाई समय 40 मिनेट~45 मिनेट) हुन्छ |

निम्न माध्यमिक विद्यालयको उदाहरण

9:30~10:00 विद्यालय आउने समय

गाउँ क्षेत्रमा पैदल, सहरि क्षेत्रमा बसबाट विद्यालय आउने जाने शेर हुन्छ | तल्लो कक्षाका बालबालिकाहरु अभिभावाकहरुसंग विद्यालय आउने जाने गर्ने पनि हुन्छ |

10:15~13:15 बिहानको कक्षा

धेरै जसो बालबालिकाहरुले लन्चबक्स लिएर आउँछन् | सरकारी अनुदानमा खाना उपलब्ध गराउने गरिव क्षेत्रको विद्यालय पनि हुन्छ |

13:15~13:45 खानाको समय

कक्षा र कक्षाको बिचमा ब्रेक समय 15 मिनेट हुन्छ |

13:45~16:00 दिउँसोको कक्षा

16:00~16:15 सफाईको समय

सेमेस्टर भरिमा दैनिक रुपमा गृहकार्य दिइन्छ | साथै, लामो बिदामा पनि गृहकार्य दिइन्छ |

16:20 फर्कने समय

विद्यालयको नियम / चलन

- प्राथमिक विद्यालयदेखिनै पोशाक हुन्छ |
- मिठाईहरु विद्यालयमा लिएर गएपनि हुन्छ |
- पुरुष विद्यार्थीले छोटो कपाल, महिला विद्यार्थीले कपाल बात्रे आदि, कपालको बारेमा कडा नियम हुन्छ |
- गहना तथा शृंगारको बारेमा विद्यालय नियममा मनाही गरिएको धेरै हुन्छ |
- सरसफाई चाहिँ सार्वजनिक विद्यालयमा साधारणतया विद्यार्थीले गर्ने गर्छन् | निजी विद्यालयमा भने सरसफाई कम्पनीले गर्ने पनि हुन्छ |

विद्यालय दैनिकीमा आवश्यक कुराहरु

- पुस्तकहरु 10 कक्षासम्म निशुल्क भई, नयाँ भर्ना/नयाँ सेमेस्टर सुरु भएको 2 हप्ता भित्र बाँड्ने गरिन्छ | शैक्षिक सामग्री तथा स्टेसनरी चाहिँ अभिभावकले खरिद गर्नु पर्छ |

अध्ययन बाहेकको गतिबिधि

- डान्स, शारीरिक ब्यायाम, शिल्पकला आदि अतिरिक्त कृयाकलापहरु हुन्छ |
- विद्यालय कार्यक्रमहरु विद्यालय अनुसार फरक पर्छ, खेलकुद, संग्राहलय तथा प्रदर्शनी कक्षको भ्रमण गर्ने, पिकनिक जाने आदि गर्छन् |

अभिभावकको सहभागिता

- शिक्षकले CAS को आधारमा बालबालिकाको पोर्टफोलियो तयार गरी आवधिक रुपमा नविकरण गर्छन् | शिक्षक र अभिभावकले पोर्टफोलियोको आधारमा बालबालिकाको पढाईको अवस्थाको बारेमा आवधिक रुपमा छलफल गरी त्यसको परिणाम बालबालिकाको पोर्टफोलियोमा चित्रित गर्ने गरिएको छ |
- नेपालको विद्यालयमा शिक्षक अभिभावक संघ (PTA) हुन्छ र वर्षमा एक पटक विद्यालयको समस्या, विद्यालय कार्यक्रम, ठूलो मर्मत सम्भार आदिको बारेमा छलफल गरिन्छ |

पढाउँदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु

- नेपालमा मिठाईहरु विद्यालयमै लगी, ब्रेकको समयमा खाने अनुमति दिइएको हुन्छ तर, जापानमा आधारभूत रुपमा अनुमति दिएको हुँदैन भन्ने कुरा अभिभावक तथा विद्यार्थीहरुलाई ब्याख्या गर्नु आवश्यक छ |